

NAVF — UTREDNINGSAVDELINGEN

NORGES ALMENVITENSKAPELIGE FORSKNINGSRÅD

UTREDNINGER
OM
AKADEMISK ARBEIDSKRAFT

Melding nr. 4 1964

TILGANG PÅ NYE STUDENTER OG SAMLET ANTALL STUDENTER
VED NORSKE OG UTENLANDSKE LÆRESTEDER

UNIVERSITETSFORLAGET

NORGES ALMENVITENSKAPELIGE FORSKNINGSRÅD
Utredningsavdelingen

U-7/64. SV/TH. 10/4 1964.

TILGANG PÅ NYE STUDENTER OG SAMLET ANTALL STUDENTER
VED NORSKE OG UTENLANDSKE LÆRESTEDER.

I N N H O L D

	side
1. TILGANGEN PÅ NYE STUDENTER VED UNIVERSITETENE I BERGEN OG OSLO	1
2. TILGANGEN PÅ STUDENTER VED HØGSKOLENE	6
3. TILGANGEN TIL STUDIER I UTlandet	7
4. SAMLET TILGANG PÅ NYE STUDENTER VED NORSKE OG UTENLANDSKE LÆRESTEDER	7
5. TILSTRÖMNINGEN AV ARTIANERE TIL UNIVERSITET, HØGSKOLER OG LÆRERSKOLER	8
6. SAMLET ANTALL STUDENTER VED NORSKE OG UTENLANDSKE LÆRESTEDER	9
7. ANSLAG OVER TALLET PÅ STUDENTER I 1970-ÅRENE	12

Tabell 2a. Immatrikulerte ved Universitetet i Bergen årene 1955 - 1963 fordelt etter det fagstudium de har oppgitt ved immatrikuleringen.

F a g	Å r f o r i m m a t r i k u l e r i n g								
	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
Filologi	35	88	117	75	102	118	166	164	285
Realfag	49	63	74	74	87	103	91	141	202
Medisin	6	9	10	15	18	19	24	17	64
Odontologi	-	-	-	-	-	2	5	14	39
Andre fag	21	39	31	24	29	32	41	42	32
I a l t	111	199	232	188	236	274	327	378	622

x) Bare immatrikulerte som har oppgitt at de skal studere.

Tabell 2b. Immatrikulerte ved Universitetet i Bergen årene 1955 - 1963 prosentvis fordelt etter det fagstudium de har oppgitt ved immatrikuleringen.

F a g	Å r f o r i m m a t r i k u l e r i n g								
	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
Filologi	31,5	44,2	50,4	39,9	43,2	43,1	50,8	43,4	45,8
Realfag	44,1	31,7	31,9	39,4	36,9	37,6	27,8	37,3	32,5
Medisin	5,4	4,5	4,3	8,0	7,6	6,9	7,3	4,5	10,3
Odontologi	-	-	-	-	-	0,7	1,5	3,7	6,3
Andre fag	18,9	19,6	13,4	12,8	12,3	11,7	12,5	11,1	5,1
I a l t	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Opplysningene fra immatrikuleringen gir et noe usikkert mål for tilgangen, da en del studenter faller fra eller skifter studium den nærmeste tiden etterpå. Et bedre generelt uttrykk for tilgangen enn tallet på immatrikulerte er antakelig tallet på personer som har bestått forberedende prøve i filosofi. Tabell 3 nedenfor viser antall studenter med forberedende prøve i filosofi ved universitetene i Bergen og Oslo årene 1945 - 1963, fra og med 1947 også som prosentandel av artiumskullet. I figur I vises en grafisk framstilling av tilgangen.

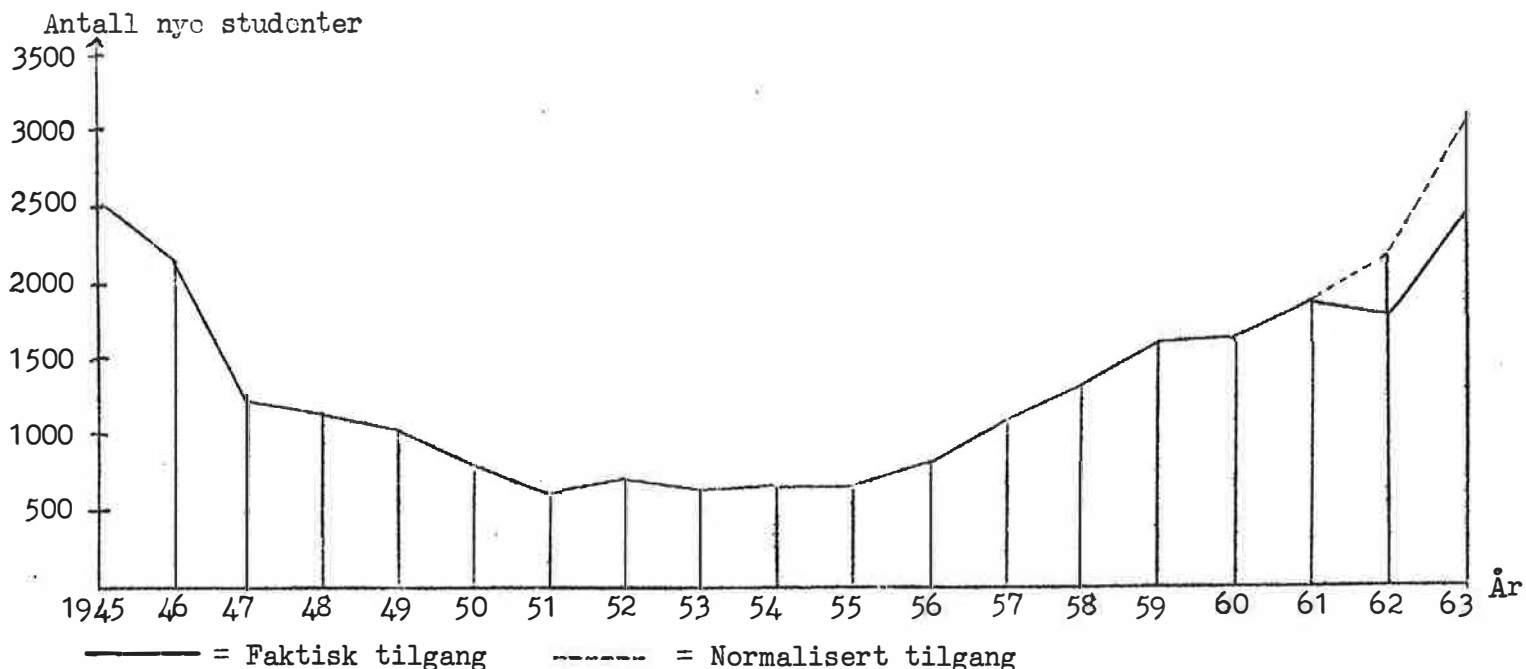
Tabell 3. Uteksaminerte fra forberedende prøve i filosofi ved universitetene i Bergen og Oslo årene 1945 - 1963. Antall og i prosent av artiumskullet x).

	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955
Bergen	-	265	131	136	123	115	85	76	74	65	97
Oslo	2529	1928	1094	1031	932	698	537	636	560	622	584
Tilsammen	2529	2193	1225	1167	1055	813	622	712	634	687	681
I % av artiumskullet			24,3	22,2	20,4	17,0	14,8	18,6	17,5	19,4	18,8

	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
Bergen	109	148	142	236	284	291	365	573
Oslo	710	953	1176	1397	1357	1607	1437 (1842)	1926 (2488)
Tilsammen	819	1101	1318	1633	1641	1898	1802 (2207)	2499 (3061)
I % av artiumskullet	20,9	25,9	28,5	33,8	32,6	34,1	28,0 (34,1)	32,5 (39,7)

x) Vi har satt 50 % av kandidatene i relasjon til årets artiumskull, 30 % til fjorårets og 20 % til kullet to år tidligere. Prosentfordelingen er en tilnærming til den faktiske fordeling på artiumår, slik den var årene 1953 - 1962.

Figur I. Antall personer som har bestått forberedende prøve i filosofi ved universitetene i Bergen og Oslo årene 1945 - 1963.

Det siste året var tallet på kandidater som bestod forberedende prøve i filosofi 39 % høyere enn året før. Både i 1962 og i 1963 var det imidlertid en uvanlig høy strykprosent i høstsemesteret ved Universitetet i Oslo, idet bare 54,5 % av de oppmeldte bestod forberedende prøve i filosofi høsten 1962 og 52,2 % høsten 1963. Til sammenlikning kan nevnes at i høstsemesterne 1959 - 1961 besto gjennomsnittlig 78 % av de oppmeldte denne prøven. I tabell 3 er det tilgangstall vi får med en vanlig strykprosent satt i parentes, i figur I er det markert med en prikket linje (normalisert tilgang). De siste tallene (i parentes) gir kanskje en bedre indikasjon på tilgangen til universitetene i 1963 enn tallet på dem som har bestått.

Siden 1955 har tallet på studenter med prøve i filosofi økt langt raskere enn tallet på artianere. Økningen har vært prosentvis sterkest i Bergen.

I tabellene 4 og 5 har vi til slutt prøvd å finne fram til mål for tilgangen til de enkelte studier, som er noe sikrere enn oppgavene fra immatrikuleringen. I fag hvor det foregår en systematisk registrering av de nye studentene ved begynnelsen av studiet, har vi nyttet opptakings- eller innmeldingstall som mål for tilgangen, i andre fag tallet på personer som har bestått prøver som avlegges tidlig i studiet. For filologi og jus har vi måttet nøye oss med opplysningene fra immatrikuleringene. På grunn av de uensartede kriteriene blir ikke de årlige tilgangstallene for de ulike studiene helt sammenliknbare.

Tabell 4. Tilgang til enkelte studier ved Universitetet i Oslo (utenom magistergradsstudiene og aktuarstudiet) årene 1946 - 1963.

F a g	Antall nye studenter de enkelte år									
	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	
Filologi	649	496	282	233	247	249	272	265	304	
Realfag ¹⁾	218	106	103	125	123	124	126	129	164	
Psykologi ²⁾	-	-	84	97	74	49	46	48	37	
Jus	580	383	366	319	229	249	152	147	136	
Sosialøkonomi ³⁾	-	54	102	68	61	46	27	22	13	
Teologi ⁴⁾	85	74	29	42	35	32	27	31	17	
Farmasi	30	45	25	30	25	20	20	30	30	
Medisin	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

F a g	Antall nye studenter de enkelte år									
	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	
Filologi	356	344	484	468	508	684	710	803	1154	
Realfag ¹⁾	138	158	239	383	447	373	409	521	606	
Psykologi ²⁾	38	32	43	58	59	77	91	138	174	
Jus	135	179	181	177	184	194	194	226	310	
Sosialøkonomi ³⁾	12	7	8	16	24	34	42	55	56	
Teologi ⁴⁾	14	13	41	33	47	46	68	67	90	
Farmasi	30	40	40	30	41	30	30	31	36	
Medisin	100	100	100	130	130	130	130	130	130	
Odontologi	-	-	-	-	50	50	50	50	50	

1) Tilgangstallene for årene 1946 - 1957 er antall studenter som har løst studiekort for å studere realfag. For tilgangen i 1958 og følgende år er benyttet antall studenter som har bestått Fo1-2-prøven i matematikk for realister.

2) Innmelding ved Psykologisk institutt.

3) Forberedende prøve i matematikk for sosialøkonomer.

4) Forberedende prøve i hebraisk. Inkluderer også tilgangen til Menighets-fakultetet.

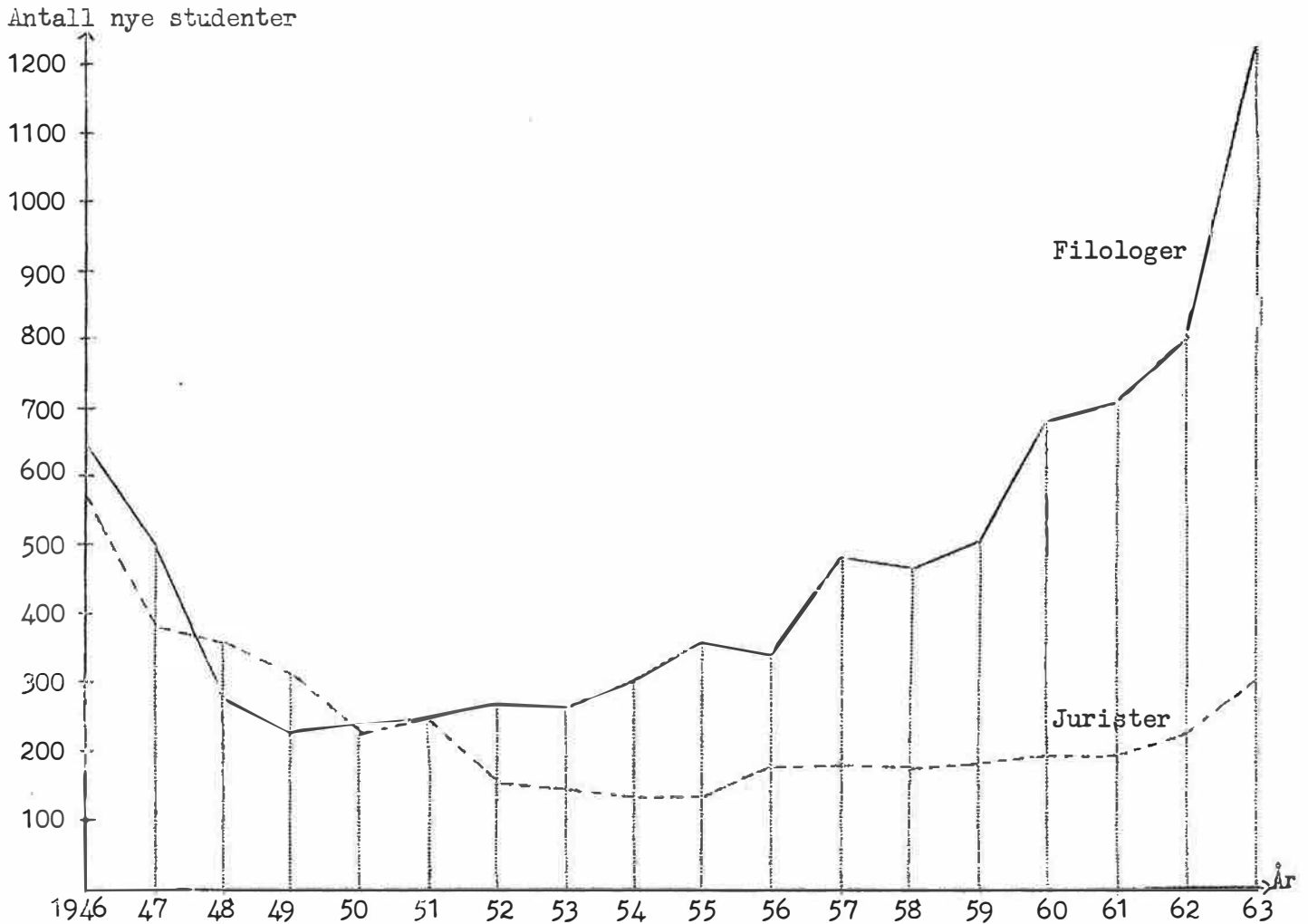
Tabell 5. Tilgang til filologi-, realfag- og medisinstudiet ved Universitetet i Bergen årene 1955 - 1963

F a g	Antall nye studenter de enkelte år									
	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	
Filologi ¹⁾	35	88	117	75	102	118	166	164	285	
Realfag ²⁾	45	70	58	71	107	122	116	158	240	
Medisin	-	-	-	-	-	-	-	-	40	

1) Ifølge opplysninger ved immatrikuleringen.

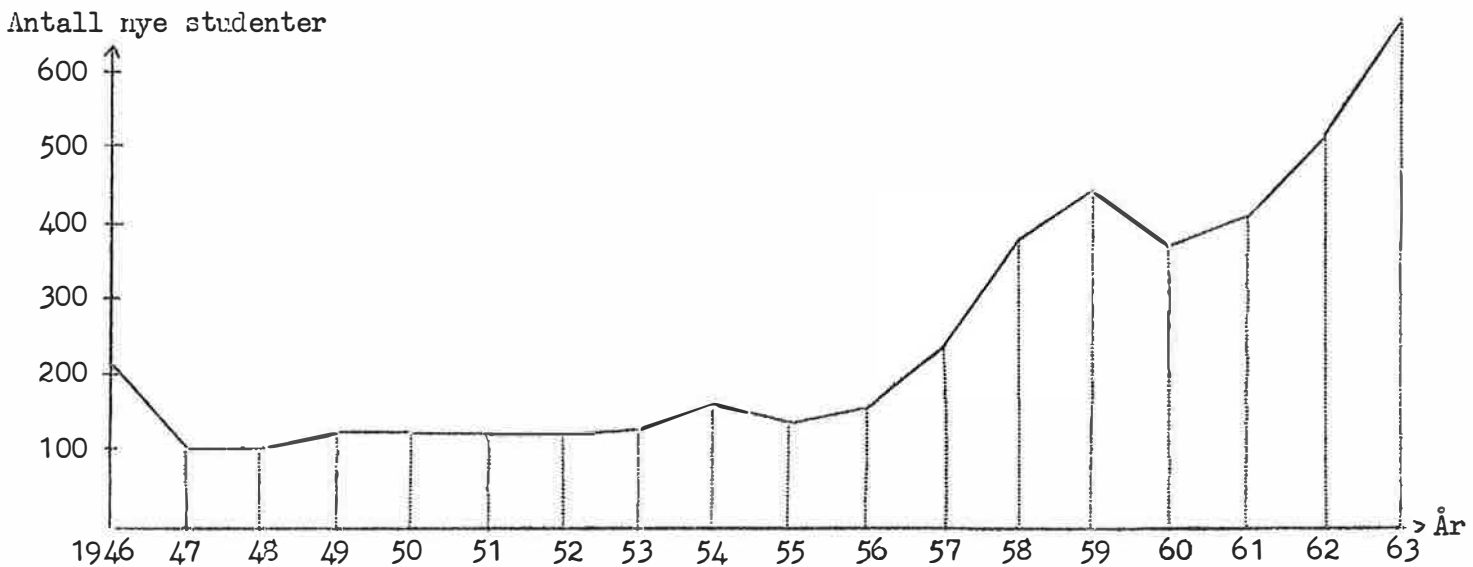
2) Løst studiekort for å studere realfag.

Figur II. Tilgang på nye studenter til filologi og jus ved Universitetet i Oslo årene 1946 - 1963. 1)

1) Ifølge studentenes opplysninger ved immatrikuleringen.

Figur III. Tilgang på nye studenter til realfag ved Universitetet i Oslo årene 1946 - 1963. 2)

2) Tilgangstallene for årene 1946 - 1957 er antall studenter som har løst studie-kort for å studere realfag. For tilgangen i 1958 og følgende år er benyttet antall studenter som har bestått Fo1-2-prøven i matematikk for realister.

Rekrutteringen til de fleste åpne studier ved Universitetet i Oslo gikk sterkt tilbake de første årene etter krigen og lå usedvanlig lavt i årene 1950 - ca. 1955. Mot slutten av 1950-årene inntrådte det en rask økning. I de fem siste årene har tilgangen til filologistudiet økt med nesten 150 %, til realfagstudiet med nær 75 % og til psykologistudiet er den tredoblet. Også for det sosialøkonomiske studiet, som hadde den relativt største nedgang i rekrutteringen i 1950-årene, har tilgangen økt de siste årene, i 1963 var den større enn noe år siden 1950. I det juridiske studiet har tilgangen økt med 75 % de siste fem årene, og tilgangen til det teologiske studiet er blitt mer enn fordoblet.

Til det medisinske studiet er det tatt opp i alt 170 studenter i 1963, hvorav 40 i Bergen. De foregående fem år ble det tatt opp 130 studenter pr. år, hvorav 40 av hvertkull skal fullføre studiet i Bergen.

Opptakingstallene til det farmasøytiske studiet har svinget noe. I 1963 ble det tatt opp 36 studenter og de foregående tre år ble det hvert år tatt opp ca. 30 studenter til dette studiet.

2. TILGANGEN PÅ STUDENTER VED HÖGSKOLENE

Tabell 6 viser tilgangen på studenter ved högskolene årene 1955 - 1963. Fra 1955 til 1959 steg den årlige tilgangen fra 549 til 689 (tannlegestudenter iberegnet) eller med ca. 25 %. Fra 1959 til 1963 økte tilgangen videre med 68,5 % (tannlegestudenter ikke iberegnet) til 1077. Den raske stigningen de siste fire årene skyldes vesentlig økt tilgang ved Norges lærerhögskole, Norges tekniske högskole og Norges Handelshöskole.

Tabell 6. Oversikt over studenter opptatt ved högskolene og ved Statens arkitektkurs årene 1955 - 1963.

År	Norges Handels- höyskole	Norges lærer- höyskole ¹⁾	Norges landbruks- höyskole	Norges veterinær- höyskole	Norges tannlege- höyskole ²⁾	Norges tekniske höyskole	Statens arkitekt- kurs,Oslo	I alt
1955	53	-	76	25	52	322	21	549
1956	54	-	76	20	50	341	-	541
1957	55	-	92	20	53	356	21	597
1958	60	45	79	20	52	379	-	635
1959	59	61	92	20	-	386	21	639
1960	61	285	90	20	-	434	-	890
1961	58	290	103	25	-	471	16	963
1962	91	266	107	26	-	483	16	989
1963	126	277	114	27	-	513	20	1077

1) Grunnfags- og mellomfagsstuderende. En del av disse tar ikke sikte på å fullføre cand. mag.-eksamen.

2) Fra og med hösten 1959 er denne höyskole gått inn som et fakultet ved Universitetet i Oslo.

3. TILGANGEN TIL STUDIER I UTLANDET

Tabell 7 viser tilgangen de siste årene.

Tabell 7. Tilgangen på norske studenter ved utenlandske læresteder årene 1958 - 1963 i alt og fordelt etter fagstudium.^{x)}

Undervisningsår	Ingeniør- og arkitektfag	Medisin	Odontologi	Handelsfag	Andre fag	S u m
1958/59	330	170	100	90	-	690
1959/60	239	167	97	90	-	593
1960/61	247	116	67	75	-	505
1961/62	248	143	85	88	-	564
1962/63	260	163	119	99	13	654
1963/64	299	246	125	85	21	776

x) Opplysningene om studenter i utlandet er gitt av Statens lånekasse for studerende ungdom.

4. SAMLET TILGANG PÅ NYE STUDENTER VED NORSKE OG UTENLANDSKE LÆRESTEDER

Tabell 8 viser samlet tilgang på nye studenter for årene 1959 - 1963 ved norske og utenlandske læresteder. Tabellen viser også hvor stor prosentandel de nye studentene utgjør av artiumskullet (etter den forutsetning at 50 % av studentene tilhører årets artiumskull, 30 % fjorårets og 20 % kullet 2 år tidligere).

Tabell 8. Nye studenter årene 1959 - 1963 ved norske og utenlandske læresteder. - Antall og i prosent av artiumskullet ¹⁾.

		N y e s t u d e n t e r			
		Ved universitetene i Oslo og Bergen og Menighetsfak. ²⁾	Ved norske høyskoler	Ved læresteder i utlandet	Nye studenter i alt
1959	Antall	1724	639	593	2956
	I % av artiumskullet	35,8	13,3	12,3	61,4
1960	Antall	1721	890	505	3116
	I % av artiumskullet	34,2	17,7	10,1	62,0
1961	Antall	1978	963	564	3505
	I % av artiumskullet	35,6	17,3	10,2	63,1
1962	Antall	1883 (2288)	989	654	3526 (3931)
	I % av artiumskullet	29,3 (35,5)	15,3	10,1	54,7 (60,9)
1963	Antall	2585 (3147)	1077	776	4438 (5000)
	I % av artiumskullet	33,6 (40,9)	14,0	10,1	57,7 (65,0)

1) Etter den forutsetning at 50 % av studentene tilhører årets artiumskull, 30 % fjorårets og 20 % kullet 2 år tidligere.

2) Studenter som har tatt forberedende prøve i filosofi + studenter opptatt ved det farmasøytiske og det odontologiske studium. For 1962 og 1963 er tallene i parentes beregnet på grunnlag av antallet oppmeldt til forberedende prøve i filosofi, korrigert med vanlig strykprosent (normalisert tilgang).

Ifølge anslaget i tabell 8 har tilgangen på nye studenter de fem siste årene utgjort omkring 60 % av artiumskullet. Vi har nå en langt høyere studietilbøyelighet enn i begynnelsen av 1950-årene da studenttilgangen antakelig lå på 35 - 40 % av artiumskullet.

Til sammenlikning kan nevnes at Sverige har hatt en studenttilgang på mer enn 80 % av tallet på uteksaminerte fra de allmenndannende gymnaslinjer de senere årene. Disse tall må vurderes på bakgrunn av at Sverige har en lavere artianerfrekvens (artianere i prosent av aldersklassen) enn Norge. Forskjellen i studenttilgangen blir derfor mindre når vi ser tallene på nye studenter i forhold til ungdomskullene i de to land. I Norge utgjorde tallet på artianere fra vanlig gymnas ca. 15 % av aldersklassen i 1962, i Sverige vel 11 %. Om vi trekker inn økonomisk og teknisk gymnas (det siste bare for Sverige) ble artianerprosenten knapt 17 for Norge og 14 for Sverige for samme år.

Vi må regne med en fortsatt rask økning i tilstrømmingen til universitet og høyskoler i Norge de nærmeste årene, som følge av en forventet økning i artiumskullene. Ifølge prognoser bygget på nåværende elevtall i gymnaset vil vi få en stigning i artianertallet på 12,7 % fra 1963 til 1964 - fra 8787 til 9900. Artianertallet i 1965 er anslått til 10.900, i 1966 til 12.400 og i 1967 til 12.300 (se tabell 14 bak).

Dersom vi regner med at 60 % av artianerne vil søke til akademiske studier de kommende år, vil vi få følgende tilgang til akademiske studier i inn- og utland de nærmeste årene :

1964	1965	1966	1967
5400	6100	6900	7200

Tallene er avrundet til nærmeste 100. Ved beregning av tidsavstanden mellom artium og studiets begynnelse er nyttet samme formel som i tabell 8.

5. TILSTRØMNINGEN AV ARTIANERE TIL UNIVERSITET, HØGSKOLER OG LÆRERSKOLER

Tabell 9. Tilgang til universitet, høyskoler og lærerskoler årene 1959 - 1963.

År	Antall nye studenter		Antall studenter begynt eller tatt opp i alt		
	Begynt ved akad. læresteder i inn- og utland	Tatt opp ved 2-årig og 3-årig lærerskole	Antall	I % av art.-kullet ¹⁾	I % av art.-kullet + kand. fra øk.gymnas ⁱ⁾
1959	2956	1170	4126	85,5	78,3
1960	3116	1087	4203	83,4	75,8
1961	3505	1201	4706	84,6	76,5
1962	3526 (3931) ²⁾	1383	4909 (5314) ²⁾	76,1 (82,4) ²⁾	68,9 (74,4) ²⁾
1963	4438 (5000) ²⁾	1615	6053 (6615) ²⁾	78,7 (86,0) ²⁾	71,4 (78,2) ²⁾

- 1) Etter den forutsetning at 50 % av studentene tilhører årets artiumskull, 30 % fjorårets og 20 % kullet to år tidligere.
- 2) For 1962 og 1963 er tallene i parentes beregnet på grunnlag av antallet oppmeldt til forberedende prøve i filosofi, korrigeret med vanlig strykprosent (normalisert tilgang, jfr. side 3).

Tilgangen til universitet, høyskoler og lærerskoler har de fem siste årene utgjort 76 - 85 % av artiumskullene. Regner vi tilgangen i forhold til summen av artianere og kandidater fra økonomisk gymnas, blir prosentandelen 69 - 78. Den økning i lærerskolenes opptakstall som er planlagt, vil på ingen måte føre til noen urimelig "beskatning" av artiumskullene, da tallet på artianere ventes å stige sterkt de nærmeste årene. Det mest sannsynlige er at prosentandelen av artianere som begynner ved universitet, høyskoler og lærerskoler tilsammen kommer til å synke noe de nærmeste årene (som følge av at tallet på artianere vil stige relativt raskere enn tallet på utdanningsplasser ved universitet og høyskoler).

6. SAMLET ANTALL STUDENTER VED NORSKE OG UTENLANDSKE LÆRESTEDER

Stigningen i tilgangen på nye studenter har allerede slått ut i sterk økning i det totale antall studenter ved universitetene, noe som går fram av tabell 10 nedenfor. De fem siste årene har tallet økt fra 5013 til 10,752, eller med over 100 %.

Tabell 10. Samlet studenttall ved universitetene i Bergen og Oslo året 1938 og årene 1946 - 1963.

	Samlet studenttall de enkelte år									
	1938	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954
Universitetet i Bergen	(107) ^{x)} 284	234	417	394	391	352	403	451	415	
Universitetet i Oslo	4229	6209	6005	4946	4898	4682	3694	3463	3358	3319
Begge universitet	4336	6493	6239	5363	5292	5073	4046	3866	3809	3734

	Samlet studenttall de enkelte år								
	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
Universitetet i Bergen	472	545	617	640	851	963	1142	1375	1835
Universitetet i Oslo	3177	3187	3515	4373	5161	5600	6438	7407	8917
Begge universitet	3649	3732	4132	5013	6012	6563	7580	8782	10752

x) Bergens Museum.

Tabell 11. Samlet antall studenter ved universitetene i Bergen og Oslo fordelt på studier høstsemestrene 1958 - 1963

F a g	1958	1959	1960	1961	1962	1963
Jus	683	698	678	745	837	1005
Sosialøkonomi	56	97	126	163	209	321
Statsvitenskap	58	58	69	72	86	124
Medisin	721	757	781	810	807	897
Filologi	1.647	1.975	2.259	2.727	3.265	3.994
Mag. art. (untatt statsvit.	149	125	135	149	179	176
Psykologi og psyk)	132	171	168	195	319	424
Realfag og mag. scient.	1.356	1.686	1.910	2.207	2.566	3.080
Aktuarfag	11	23	23	41	37	42
Farmasi	119	116	103	121	133	140
Odontologi	-	176	191	224	241	312
Teologi	58	57	55	70	81	109
Andre fag og uspesifisert	23	73	65	56	22	128
Universitetet i Bergen	640	851	963	1.142	1.375	1.835
Universitetet i Oslo	4.373	5.161	5.600	6.438	7.407	8.917
Begge universitet	5.013	6.012	6.563	7.580	8.782	10.752

De fem siste årene har tallet på juridiske studenter økt med 47 % og tallet på teologistudenter med ca. 88 % (Menighetsfakultetets studenter er ikke medregnet her). Langt sterkere har tallet på filologi- og realfagstudenter økt. For disse grupper er økningen henholdsvis 143 % og 127 % for samme periode. Studentene ved Norges lærerhøgskole er ikke medregnet, økningen ville da blitt enda større.

Den relativt sterkeste økningen hadde gruppene sosialøkonomi, psykologi og aktuarfag - dette kommer delvis av at studenttallet i disse fag lå spesielt lavt i utgangsåret. Økningen slår lite ut i totaltallet på studenter, da disse gruppene er forholdsvis små.

For høgskolene var studenttallet høsten 1963 følgende :

Norges Handelshøgskole	296
Norges lærerhøgskole	689
Norges landbrukshøgskole	317
Norges veterinærhøgskole	163
Norges tekniske høgskole	<u>2.200</u>
Antall studenter ved høgskolene i alt	<u>3.665</u>

Ved Statens arkitektkurs var studenttallet 82 og ved Menighetsfakultetet 349.

Tallet på utenlandsstudenter vises i tabell 12.

Tabell 12. Samlet antall norske studenter ved utenlandske læresteder årene 1958 - 1963 fordelt på fag x).

F a g	Antall norske studenter i utlandet					
	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64
Ingeniør- og arkitektfag	1439	1304	1222	1136	1138	1100
Medisin	717	782	836	862	971	1050
Odontologi	524	488	484	478	520	500
Handelsfag	254	215	225	226	270	280
Andre fag	117	44	53	50	55	70
S u m	3051	2833	2820	2752	2954	3000

x) Opplysningene om studenter i utlandet er gitt av Statens lånekasse for studerende ungdom.

Tabell 13 viser samlet antall norske studenter årene 1956 - 1963 fordelt på norske og utenlandske læresteder.

Tabell 13. Samlet antall norske studenter ved norske og utenlandske læresteder årene 1956 - 1963.

Å r	Studenter i Norge	Norske studenter i utlandet	Norske studenter i alt
1956/57	5.990	2.430	8.420
1957/58	6.686	2.788	9.474
1958/59	7.717	3.051	10.768
1959/60	8.726	2.833	11.559
1960/61	9.546	2.820	12.366
1961/62	10.995	2.752	13.747
1962/63	12.454	2.954	15.408
1963/64	14.848	3.000	17.848

Tallet på norske studenter var høsten 1963 kommet opp i 17.850 og vil i 1964 antakelig ligge i nærheten av 20.000.

Tallet på norske studenter i utlandet utgjør i dag en langt mindre del av det samlede antall enn for 6 år siden - 17 % i år mot nær 30 % i 1956/57. Mens tallet på studenter i Norge er blitt mer enn fordoblet i dette tidsrom og nå er kommet opp i ca. 14.850, har tallet på norske studenter i utlandet vært forholdsvis stabilt og mesteparten av tiden ligget noe under 3.000.

7. ANSLAG OVER TALLET PÅ STUDENTER I 1970-ÅRENE

Et regneeksempel.

I det følgende er det stilt opp en prognose over tallet på studenter i 1970-årene, bygget på data fra foreliggende utredninger og skjønsmessige forutsetninger om frafall under studiet, studietidens lengde, etc. Prognosen tar utgangspunkt i den artianerprognosen som finnes i NAVF's melding nr. 5, 1960 : "Prognose over tilgangen på og behovet for filologer 1960 - 1975". Ifølge denne prognose vil artianertallet etter alternativ I være ca. 12.500 i 1970 og ca. 14.500 i 1975. - Etter alternativ II blir tallene 10.700 og 10.900 henholdsvis. Alternativ I forutsetter en gradvis økning i artianerfrekvensen til 24 % av ungdomskullet i 1975. Alternativ II forutsetter at artianerfrekvensen stabiliserer seg på 18 %. (I 1963 var den 16,7 %.)

Dersom vi forutsetter at 60 % av artianerne begynner på akademisk studium, at gjennomsnittlig studietid er 6 år, at 1/3 faller fra (eller avslutter med en lavere eksamen) - og at frafallet kan beregnes som om det skjer jevnt utover i studiet - så vil vi få følgende studenttall :

1963/64		Alt. I	Alt. II
17.850	1. halvdel av 1970-årene	37.000	32.000
(inklusive utenlands- studentene)	2. halvdel av 1970-årene	44.000	33.000

Det er ikke tatt hensyn til at eksisterende og nye reguleringer av studier kan presse tallene nedover. Vurderinger av behovet for ferdige kandidater er heller ikke trukket inn.

Et regneeksempel som viser studenttallet dersom vi setter gjennomsnittlig studietid til 5 år vises nedenfor :

	Alt. I	Alt. II
1. halvdel av 1970-årene	31.000	27.000
2. halvdel av 1970-årene	37.000	27.000

Til sammenlikning kan nevnes at de svenske prognosene for studenttallet regner med ca. 82.000 studenter i Sverige i begynnelsen av 1970-årene (S.O.U. 1962: 55, Tendenserna på akademikernas arbetsmarknad fram til mitten av 1970-talet.)

Tabell 14. Oversikt og prognose over antall artianere i årene 1945 - 1975. Absolutte tall og prosenttall av det ungdomskull artianerne tilhører (19½).

Artiums- år	Oversikt og prog- nose over antall 19½- åringer ¹⁾	Antall artianere		Antall artianere i prosent av 19½- åringene		Oversikt og prognose for kandidater fra :		
		Oversikt	Prognose	Oversikt	Prognose	Ökono- misk gymnas	Ök.gym. og ex. artium	Ök.gym. og ex. art. i % av 19½- åringer
1945	49.551	4.713		9,5		-	4.713	9,5
1946	50.166	4.928		9,8		-	4.928	9,8
1947	46.049	5.272		11,4		-	5.272	11,4
1948	46.108	5.338		11,6		-	5.338	11,6
1949	45.030	5.004		11,1		-	5.004	11,1
1950	44.756	4.454		10,0		-	4.454	10,0
1951	43.311	3.821		8,8		-	3.821	8,8
1952	42.916	3.623		8,4		-	3.823	8,4
1953	39.743	3.508		8,8		187	3.695	9,3
1954	39.274	3.525		9,0		253	3.778	9,6
1955	39.098	3.750		9,6		372	4.122	10,5
1956	40.294	4.241		10,5		348	4.589	11,4
1957	41.189	4.522		11,0		395	4.917	11,9
1958	42.830	4.847		11,3		409	5.256	12,3
1959	43.774	4.938		11,3		494	5.432	12,4
1960	45.030	5.179		11,5		560	5.739	12,7
1961	42.915	6.160		14,3		640	6.800	15,8
1962	48.831	7.384		15,1		779	8.163	16,7
1963	52.771	8.787	(8.600)	16,7	(16,3)	840 ²⁾	9.627	18,2
1964	58.213		9.900		17,0	1.089	11.000	19,0
1965	61.059		10.900		18,0	1.199	12.100	20,0
1966	66.766		12.400		18,5	1.364	13.800	20,5
1967	64.596		12.300		19,0	1.353	13.700	21,0
1968	62.838		12.600		20,0	1.386	14.000	22,5
1969	60.501		12.400		20,5	1.364	13.800	23,0
1970	59.681		12.500		21,0	1.375	13.900	23,0
1971	57.855		12.500		21,5	1.375	13.900	24,0
1972	59.786		13.200		22,0	1.452	14.700	24,5
1973	60.380		13.800		23,0	1.518	15.300	25,5
1974	60.234		14.100		23,5	1.551	15.700	26,0
1975	60.201		14.500		24,0	1.595	16.100	26,5

1) Bygger på oppgaver og prognoser fra Statistisk sentralbyrå

2) Foreløpig tall.